

Επικίνδυνος ο ψεκασμός των πεύκων

Ανήσυχτοι οι επιστήμονες και οι πολίτες από τη μαζική χρήση ισχυρών εντομοκτόνων για την καταπολέμηση της βαμβακιάσης

Της Λίνας Γιανναρου

«Εάν πάθετε τίποτα, ενημερώστε μας». Αυτό είπε το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στους δήμους και τις κοινότητες της Αττικής, τείνοντάς τους τα επτά εντομοκτόνα με τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της προσβολής των πεύκων από το έντομο *Marchalina hellenica*, που προκαλεί τη γνωστή «βαμβακάδα». Στις υπουργικές αποφάσεις με τις οποίες εγκρίθηκε η προσωρινή διάθεση στην αγορά των συγκεκριμένων σκευασμάτων αναφέρεται: «Ο κάτοχος της έγκρισης, οι Δήμοι και οι Κοινότητες είναι υποχρεωμένοι να ενημερώσουν την αρμόδια αρχή για οποιοσδήποτε δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο ή/και το περιβάλλον, που θα περιέλθουν σε γνώση τους, από την εν λόγω χρήση του προϊόντος». Οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τις επιπτώσεις της μαζικής χρήσης ισχυρών εντομοκτόνων σε αστικές περιοχές – το «μπαραζ» των ψεκασμών όμως έχει ήδη ξεκινήσει.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Είναι γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια στα πεύκα των αστικών και περιαστικών περιοχών της Αττικής παρατηρείται έξαρση προσβολής από τη *Marchalina hellenica*, ένα πρωτογενές παράσιτο του δέντρου που απομυζά τους χυμούς του και προκαλεί καχεξία και ξηράνσεις. Ήταν αναμενόμενο. Ακόμα και το Ανώτατο Συμβούλιο Γεωργικών Φαρμάκων (ΑΣΥΓΕΦ) υπογράμμισε στη σχετική εισήγησή του ότι «η έξαρση της προσβολής που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια αποδίδεται στην εξάπλωσή του από τους μελισσοκομικούς συνεταιρισμούς, με “εμβολιασμό” των πευκοδασών και των πεύκων των περιαστικών περιοχών με το εν λόγω έντομο».

Παρέλειψε βέβαια να αναφέρει ότι για περισσότερο από μία δεκαετία η διάδοση του εντόμου και η εισαγωγή του σε περιοχές που δεν είχε ακόμα εξαπλωθεί επιδοτούνταν από το Β' ΚΠΣ μέσω του υπουργείου Γεωργίας με σκοπό την αύξηση της παραγωγής πευκόμελου. Τον Μάιο του 2005, με υπουργική απόφαση, η πρακτική αυτή απαγορεύτηκε, ωστόσο το κακό είχε ήδη γίνει.

Συμβατικά εντομοκτόνα

Σήμερα, μετά την πιλοτική εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα περιαστικά άλση της Αττικής –μεταξύ των οποίων και ένα οικολογικό σκεύασμα που έχει δημιουργήσει ομάδα επιστημόνων, με βάση δέκα αιθέρια έλαια από θυμάρι, σχίνο κ.ά., το οποίο «παραπλανά» το έντομο και το διώχνει– το αρμόδιο υπουργείο αποφάσισε να εγκρίνει την κυκλοφορία μόνο των επτά συμβατικών εντομοκτόνων προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουν οι δημοτικές αρχές και οι ιδιώτες για τον ψεκασμό των πεύκων των κοινόχρηστων χώρων και των κήπων αντίστοιχα. Πρόκειται για σκευάσματα που χωρίζονται ανάλογα με τη δραστική τους ουσία σε θερινούς πολτούς, αναστολείς σύνθεσης χιτίνης και άλατα καλίου λιπαρών οξέων. Η επίσημη εξήγηση είναι ότι το οικολογικό σκεύασμα δεν είχε άμεσα αποτελέσματα... Σύμφωνα με τους επιστήμονες που το δημιούργησαν πάντως, αυτό ήταν αναμενόμενο στο στάδιο που άρχισαν να γίνονται οι ψεκασμοί.

Σύμφωνα με τη σχετική υπουργική απόφαση, οι εγκρίσεις προσωρινής διάθεσης στην αγορά των συγκεκριμένων εντομοκτόνων χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του Π.Δ. 115/1997 («Εγκριση, διάθεση στην αγορά και έλεγχος φυτοπροστατευτικών προϊόντων») και κατά παρέκκλιση του άρθρου 4 του ίδιου Π.Δ. Η παράγραφος 4 του άρθρου 8 του Προεδρικού Διατάγματος ορίζει σαφώς: «Σε ειδικές περιπτώσεις, εγκρίνεται προσωρινά και για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις 120 ημέρες, η διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων που δεν συμφωνούν με τις διατάξεις του άρθρου 4, για περιορισμένη και

ελεγχόμενη χρήση, εάν το μέτρο αυτό κρίνεται αναγκαίο λόγω απρόβλεπτου κινδύνου που δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με άλλα μέσα». Τι ορίζει το άρθρο 4 κατά παρέκκλιση του οποίου χορηγήθηκαν οι εγκρίσεις; Μεταξύ άλλων, ότι φυτοπροστατευτικά προϊόντα μπορούν να εγκριθούν μόνο εφόσον δεν έχουν «επιβλαβή άμεση ή έμμεση επίδραση στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων (π.χ. μέσω πόσιμου ύδατος, τροφών ή ζωοτροφών) ή στα υπόγεια ύδατα, δεν έχουν μη αποδεκτή επίδραση στο περιβάλλον». Επιπλέον: συνιστά άραγε «απρόβλεπτο» κίνδυνο η εσκεμμένη προσβολή των πεύκων της Αττικής με το συγκεκριμένο έντομο; Μπορεί να διασφαλιστεί η «περιορισμένη και ελεγχόμενη χρήση» από τη στιγμή που η εφαρμογή των εντομοκτόνων σε ιδιωτικούς χώρους θα γίνεται με ευθύνη των ενδιαφερομένων; Πώς μπορεί να είναι κανείς σίγουρος ότι θα τηρηθούν από όλους οι όροι προφύλαξης και θα ακολουθηθούν οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων;

Κίνδυνοι για την υγεία

Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και η ΧΕΛΛΑΦΑΡΜ, η εταιρεία που διαθέτει δύο από τα εντομοκτόνα, αναφέρει σε σημείωμα προς τους ενδιαφερόμενους χρήστες των προϊόντων της ότι «κατά τη διάρκεια του ψεκασμού δεν πρέπει να πλησιάζουν πεζή στην οριοθετημένη περιοχή», ενώ σχετικά με τις επιπτώσεις στο οικοσύστημα των αστικών και περιαστικών δασών αναφέρει ότι «τα ψάρια και γενικά οι υδρόβιοι οργανισμοί μπορεί να κινδυνέψουν αν στο νερό μέσα στο οποίο ζουν πέσει προϊόν ή ψεκαστικό υγρό».

Είναι χαρακτηριστικό ότι το ίδιο το υπουργείο αναφέρει ότι απαγορεύεται η εφαρμογή των εντομοκτόνων σε περιόδους ύπαρξης μελιτωδών εκκριμάτων και δραστηριοποίησης των μελισσών «προς αποφυγή του κινδύνου ύπαρξης υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στο μέλι». Επίσης, σύμφωνα με την υπουργική εγκύκλιο, απαγορεύεται η εφαρμογή των εντομοκτόνων αυτών σε δασικά οικοσυστήματα. Το ΑΣΥΓΕΦ θεωρεί ότι αυτή αποτελεί «ενέργεια επικίνδυνη για την οικολογική ισορροπία». Γιατί δεν ισχύει το ίδιο και για τα αστικά οικοσυστήματα; Αυτά έχουν... ανοσία;

Όπως τονίζει στην «Κ» η αναπληρώτρια καθηγήτρια Παθολογικής Ανατομικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Πολυξένη Νικολοπούλου-Σταμάτη, ο ψεκασμός των πεύκων με τα συγκεκριμένα εντομοκτόνα είναι εξαιρετικά επικίνδυνος για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων και του οικοσυστήματος και πρέπει να αποτραπεί. «Η εισπνοή φαρμάκων όπως αυτά προκαλεί, μεταξύ άλλων, χημική πνευμονία, αλλεργίες και είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη για μικρά παιδιά, ευαίσθητους οργανισμούς, κατοικίδια ζώα, πουλιά. Η έγκριση της χρήσης αυτών των προϊόντων μέσα στις πόλεις είναι έγκλημα», υπογραμμίζει. «Να αναπτύξουν βιολογικές προσεγγίσεις. Το ότι μπορεί να είναι πιο ακριβές δεν πρέπει να αποτελεί κριτήριο. Η Marchalina δεν είναι τοξική – αυτά τα σκευάσματα είναι».

Το υπουργείο βέβαια υποστηρίζει ότι τα εν λόγω σκευάσματα είναι χαμηλής τοξικότητας και ως εκ τούτου επιτρέπεται η χρήση τους σε κατοικημένες περιοχές.

Όστόσο, όπως λέει και ο εντομολόγος στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικών Ερευνών, κ. Πάνος Πετράκης: «Στην αστική εντομολογία απαγορεύεται η χρήση τέτοιων προϊόντων, καθώς προκαλούν σοβαρές αλλοιώσεις στην πανίδα, ενώ συνδέονται με καρκινογενέσεις. Πόσω μάλλον όταν γίνονται ταυτόχρονοι ψεκασμοί σε τόσο μεγάλη έκταση». Όπως τονίζει, όλα τα εντομοκτόνα σκευάσματα διαθέτουν ενδογενώς την ιδιότητα της διατάραξης της ισορροπίας του οικοσυστήματος. Ειδικά οι αναστολείς σύνθεσης χιτίνης έχουν την ιδιότητα να «εξολοθρεύουν» εκτός από το συγκεκριμένο έντομο και άλλα είδη, αφήνουν υπολείμματα και εισέρχονται στον υδροφόρο ορίζοντα.

Δήμοι και ιδιώτες

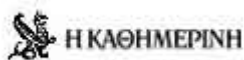
Σύμφωνα με την εγκύκλιο του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προς τους δήμους, το έντομο πρέπει να καταπολεμηθεί με μία μόνο επέμβαση, από τα τέλη Μαΐου έως τα μέσα Ιουνίου, περίοδο κατά την οποία το ποσοστό των ερπουσών είναι γύρω στο 70% και το έντομο βρίσκεται στο πιο ευπρόσβλητο

βιολογικό στάδιο.

Ο Δήμος Κηφισιάς, που αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα, προγραμματίζει την πρώτη εφαρμογή για την προηγούμενη Παρασκευή. «Θα ληφθούν όλα τα μέτρα ασφαλείας. Δεν πρέπει το εντομοκτόνο να έρθει σε επαφή με τον άνθρωπο την ώρα που είναι σε υγρή μορφή», λέει στην «Κ» ο δήμαρχος κ. Νικόλαος Χιωτάκης. «Η αλήθεια είναι όμως ότι δεν μπορούμε να ξέρουμε τι θα κάνουν οι δημότες που έχουν πεύκα στις αυλές τους», συμπληρώνει. «Τους καλούμε να λάβουν μέτρα».

Από την προηγούμενη Πέμπτη ξεκίνησαν οι ψεκασμοί και στη Νέα Πεντέλη. «Έχουμε διαλέξει κάποια από τα σκευάσματα. Γνωρίζουμε τις επιφυλάξεις κάποιων ειδικών, αλλά όταν τα αρμόδια υπουργεία μας λένε να προχωρήσουμε, εμείς τι πρέπει να κάνουμε;» λέει ο πρόεδρος της κοινότητας κ. Κώστας Κοσοβίτσας.

Ο Δήμος Φιλοθέης, πάντως, λόγω των επιφυλάξεων των ειδικών, αποφάσισε να μην προχωρήσει φέτος σε ψεκασμούς.

Κλείσιμο

Ημερομηνία : 11-06-06

Copyright: <http://www.kathimerini.gr>